

KRONIKK

Alf. B. Oftestad

Det står ikke noe i Det nye Testamentet om folkekirke, nasjonalkirke, frikirke, menighet, sogn, prosti og bispedømme. Nettopp derfor er det viktig å glemme dette, la alle sosiologiske fordommer fare når man skal gå til NT for å undersøke hva kirke er. Men hvorfor skal vi gi avkall på de store sosiologiske systemer når vi skal forstå hva det kirkelige fellesskap er? Jo, ganske enkelt fordi det har overnaturlig karakter, og derfor ikke kan forstås i analogi med naturlige mellommenneskelige samfunn. Sosiologi kan bare være til hjelp, men må ikke skape hindringer og legge stengsler i veien for oppbyggingen av et hellig samfunn, for kirkens fellesskap er en virkning av Den Hellige Ånd som det naturlige menneske med sin fornuft ikke kan begripe. «Et menneske slik det er av naturen, godtar ikke det som kommer fra Guds Ånd; det er dårskap for ham, og han kan ikke få tak i det, fordi det må forstås åndelig». (1. Kor. 2,14). Til menneskets fornuft hører også de sosiologiske begreper og de gamle en gang så praktiske kirkelige geografiske inndelinger.

Den Hellige Ånd skaper kirken gjennom sine nådemidler; Ordets forkynnelse, dåpen og nattverden. Kirken kan bare fornyes gjennom disse nådemidlene som engang skapte den. «Kirken er de helliges samfunn, hvor evangeliet læres rent og sakramentene blir rett forvaltet» (CA VII), sier vår kirkes bekjennelse. Kirken er mennesker som har fått troen på Kristus ved Den Hellige Ånd gitt gjennom nådemidlene. På det skal kirken konkret kjennes. «Jeg tror at jeg ikke av egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus. Men

Geografi og kjærlighet

– Diakonien blir nødt til å bygge opp menigheten innenfra og hjelpe enhver inn i det hellige samfunn. Selv om han/hun ikke tilhører den geografiske menighet. Det overordnede blir kjærligheten og ikke geografien, mennesket fremfor regelverk og menighetsgrenser, skriver 1. amanuensis Alf B. Oftestad ved Diakonhjemmets Teologisk/Administrative Høgskole.

Den Hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet opplyst meg, helliggjort meg og holdt meg fast i den samme tro.

På samme måte kaller, opplyser og helliggjør han hele den kristne kirke på jorden og bevarer den hos Jesus Kristus i den felles kristne tro.

(Luthers lille Katekisme: Den tredje art).

Kirkens samfunn er fellesskapet i Jesu Kristi legeme

Vi husker hva NT sier om kirken. Den er Jesu Kristi legeme. Hver enkel kirke blir regnet som Jesu Kristi legeme. «Den er Kristi legeme, og hver enkelt av dere hans lemmer». (1. Kor. 12,27, sml. 3,16; 6,19; Ef. 5,30). Det blir aldri sagt at et sogn, et bispedømme er et lem på Kristi legeme. Lemmene er alltid de troende. Kirken er der hvor dette Kristi legeme er. Det er menneskene, få eller mange, hundre eller tusen eller titusen som står for lammets trone, eller hvor to og tre samles i Jesu Kristi navn.

Men når kirken er åndelig, er den ikke dermed svevende i

skyen – en abstraksjon? Den er en konkret lokalisert størrelse. Den eksisterer på bestemte steder her og nå. Som det var en kirke i Korint og i Efesus, er det konkrete lokaliserte kirker – hellige samfunn i Oslo, Tønsberg, på Toten og i Kirkenes. Men det er ikke en lov i NT som påbyr at kirkens grenser skal falle sammen med et bestemt område, distrikt eller bydel. Dermed er det sagt at det gis ingen definisjon av stedet hvor kirken skal være. Den kan nemlig være hvor-som-helst og når-som-helst.

Hva er det så som forbinder de forskjellige former av enkeltkirker. Det er ikke en type organisasjon eller administrasjon.

Men det er den kjennsgjøring at det i en begrenset krets av kristne, som kommer sammen i en ganske konkret forsamling, blir forvaltet nådemidler innstiftet av Jesus Kristus, og at det gjøres på den måten han vil, og som NT forteller oss. Det oppdrag har Jesus gitt kirken. Det er denne bibelske tradisjon som bærer kirken og ikke omvendt at kirkens administrasjon, organi-

KRONIKK

sasjon, praktiske tiltak, ledelse og forvaltning holder kirken oppe og bærer den. Alt dette er bare til for å gagne den enkelte kirke av hensiktsmessighetsgrunner, for å fremme kirkens oppdrag.

Kirken er nemlig ikke vår, men Jesu Kristi kirke. Den er et redskap, sendt ut til folkene for å lære dem det Herren har befalt apostlene å gjøre. Men den lokale kirke (det hellige samfunn) er klemt mellom en stats og kommuneadministrasjon og etterhvert også et kirkelige establishment, alle med sine retningslinjer, regelverk, stensiler og administrative tiltak, kirkepolitisk og partipolitisk diktert. Mens tidligere tider var nøye med å fremme et læremessig enhetskrav, har man nå lagt det til side, og lagt vekt på et organisasjonsmessig uniformitetskrav. Det kirkelige establishment synes å ha liten interesse av hva som forkynnes bare budskapet ikke går på tvers av det godtfolk mener. Men detaljstyring av vedtatte tiltak og oppfølging av vedtekter som ofte har lite med lære og bekjennelse å gjøre, det våker man over for å holde kirken sammen og apparatet intakt. Prestens myndighet og ansvar blir begrenset. Han som egentlig skulle være ansvarlig for forkynnelsen og sakramentsforvaltningen, er stort sett fratatt dette. Menighetsrådet har liten reell myndighet. Det skal forvalte og administrere hva overordnede instanser pålegger det. Menighetsrådet er et av statens og kommunens billigste og mest umyndige organer.

To gledelige hendelser

To begivenheter den siste tiden går på tvers av tidligere rutine, kirkelig stivhet og innlevet sedvane.

Indremisjonens høyborg, Staffeldtsgt. 4, i Oslo har blitt en gudstjenestefeirende menighet.

Hver søndag kl. 11.00 samles indremisjonsfolket til gudstjeneste i Storsalen. Det er å glede seg over. Møtet søndag formiddag i gudstjenestetiden har vært et gjentatt diskusjonsemne i indremisjon og i kirkelige kretser. Til glede for alle parter er diskusjonen avsluttet.

På den første gudstjenesten ønsket Oslo biskop Andreas Aarflot den nye tradisjonen velkommen: «Dette er en menighet i bibelsk forstand, slik det er der kristne mennesker alle steder kommer sammen for å høre Guds Ord», sa biskopen. «I folkekirketradisjonen vår er dette noe nytt. Dette er en kategorial menighet, en spesialmenighet med åpnere grenser, ikke bundet av geografiske forhold og soknegrenser. Skal vi ut på en dristig måte, må vi bryte tradisjoner og organisasjonsmønstre. Vi må bryte strukturene der det kan tjene det åndelige livet og forkynnelse av evangeliet». (Vårt Land, 9. jan. 1989). Det står igjen å ønske at indremisjonen fulgte opp også andre steder – ikke minst hvor kirken ikke når ut – eller hvor indremisjonsfolk (og andre) savner et hellig samfunn.

Bør ikke de kristelige organisasjoner med sine mange ordinerte prester se sitt ansvar og møte den åndelige nød som mange lever i? Kjærligheten til de mange troende som savner bibelsk forkynnelse og rett sakramentforvaltning burde tilsi at hensynet til en statskirke med sine geografisk grenser og et stivbent apparat, bør vike.

Den beklagelig striden om gudstjenesten i Gamle Aker kirke i Oslo, har omsider lagt seg. Man har kommet til en minnelig ordning med Oslo biskop. Gudstjenesten i Gamle Aker har en fyldigere liturgi enn de amputerte gudstjenesteformer vi ellers er vant med. Man har bevart felleskirkelige og lut-

herske tradisjoner som gir en fylde av lovsang og tilbedelse vi så sårt trenger i vår kirke. De mange gamle, unge og folk i sine beste år fyller kirken hver søndag. Gudstjenesten trekker folk fra forskjellige menigheter og sogn. De kommer for å feire en gudstjeneste som løfter ut over hverdagen og som samtidig fyller det daglige liv med innhold, gitt oss i evangeliet.

Et pluralistisk samfunn – en pluralistisk kirke

Gudstjenesten i Storsalen og Gamle Aker kirke er noe nytt som bryter frem, og som burde gi inspirasjon til en kirkelig fornyelse. La oss se det i øynene: Vi lever i et pluralistisk samfunn som på demokratiske premisser gir frihet for alle til å dyrke sin tro innen grensene av lov, rett og sømmelighet. Stadig flere mennesker oppsøker kirker og fellesskap uten å ta hensyn til soknegrenser og geografisk tilhørighet. Dessuten har pluralismen for lengst slått inn i kirkens liv. Det gjelder forkynnelse, det kristne læreinnhold, etikken (f.eks. abort og homofili) og kirkens holdninger (f.eks. for og imot kvinnelige prester). Kirken må ta konsekvensen av den økende pluralisme i presteskaper og ellers i kirkens liv. Det må gis muligheter, ulike alternativer må legges til rette også for dem som vil tro og leve i pakt med kirkens tradisjon og det oppdrag som er begrunnet i Bibelens ord og kirkens bekjennelsesskrifter.

Diakonien vil få sin utfordring. På tvers av soknegrenser må et hvert menneske som oppsøker kirken tas hånd om. Diakonien blir nødt til å bygge opp menigheten innenfra og hjelpe enhver inn i det hellige samfunn, selv om han/hun ikke tilhører menigheten. Det overordnede blir kjærligheten og ikke geografien, mennesket fremfor regelverk og menighetsgrenser.